

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. Vtrum fuerit magis conveniens, Filium incarnari, quàm Patrem, vel
Spiritus Sanctum, & naturam humanam, potiùs quàm Angelicam, ab illo
assumi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

sterium Incarnationis tribuitur Joan. 3. & Isaia 45. omnes creaturæ ad hoc mysterium perficiendum invitantur, his verbis: *Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra, & germinet Salvatorem.* Ob eandem rationem SS. Patres, præsertim Nazianzenus orat. 42. & Iulianus in expositione fidei, Verbi Incarnationem, *œconomiam* appellant; est enim œconomia quasi universalis dispensatio: per Incarnationem autem toti universo provifum est, quia in omnium creaturarum utilitatem & dignitatem cedit.

30. Confirmatur: Conveniens erat has tres rerum differentias in universo reperiri, ut sicut in nobis est unica natura in unica persona, & in Deo natura unica in pluribus personis, essent in Christo naturæ plures in unica persona. Sicut Leo Papa dicit, conveniens fuisse dari hominem productum ex muliere sine viro, quia jam alij tres modi producendi hominem inventi fuerant, nempe ex viro sine femina, sicut Eva producta est; ex femina & viro, sicut ordinariè homines generantur; & absque viro & femina, per productionem ex nihilo, sicut Adam formatus est.

ARTICVLVS II.

Verum fuerit magis conveniens, Filium incarnari, quàm Patrem, vel Spiritum Sanctum, & naturam humanam, potius quàm angelicam, ab illo assumi?

31. Dico primò, convenientius fuit Filium incarnari, quàm Patrem & Spiritum Sanctum, Ita D. Thomas infra quæst. 3. art. 8. ubi id probat quinque rationibus, seu congruentiis. Prima est, quia unio est similitudo: Filius autem, qui est Verbum & conceptus Patris, habet speciali modo rationem similitudinis exemplaris respectu cuiusvis creaturæ. Secunda, quia opera artis per eandem ideam & notionem reformantur, per quam formata sunt: omnes autem creaturæ sunt opera artificij divini, & Filius est Verbum per quod facta sunt universa. Quam rationem Leo Papa ferm. 11. de Passione eleganter declarat, his verbis: *In hac autem ineffabili unitate Trinitatis, cuius in omnibus communia sunt opera atque iudicia, reparationem humani generis propriè Filius persona suscepit, ut quoniam ipse est per quem omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil, quique plasmatum de limo terre hominem, statu vitæ rationalis animavit, idem naturam nostram ab æternitatis arce dejectam, amissæ restitueret dignitati, & cuius erat conditor, esset etiam reformator.* Tertia, quia propria hominis perfectio est sapientia: Filius autem Dei est conceptus divinæ sapientie, & Patris Verbum, quo debet homo fieri sapiens secundum Deum. Unde Guimundus Aversanus Episcopus in confell. de Sancta Trinit. *Quoniam mortuus est (inquit) homo per insipientiam, oportuit eum vivificari per sapientiam. Incarnata est igitur Dei sapientia, ut deleteretur hominis insipientia.* Quarta, quia Incarnatio facta est ad constituendos homines filios Dei adoptivos, quod convenienter fit per Filium Dei naturalem. Quinta, quia Incarnatio facta fuit in remedium peccati primi parentis: peccaverat autem primus parens, appetendo scientiam, ut patet ex verbis serpentis promittentis homini scientiam boni & mali: unde conveniens fuit ut per Verbum veræ sapientie homo reduceretur in

A Deum, qui per inordinatum appetitum scientiæ recesserat à Deo. Addi potest quod Filius est persona quasi media inter Patrem & Spiritum Sanctum, quare decuit ut etiam ipse esset Mediator inter Deum & homines, quod factum fuit in Incarnatione.

Aliam quoque SS. Patres assignant rationem, cur Filium præ cæteris personis carnem suscipere decuerit, ne scilicet Filij appellatio transiret ad aliam personam, ex quo in Sanctissimam Trinitatem indecora quædam redundaret confusio. Hanc rationem affert Gennadius in libro de dogmatibus Ecclesiasticis cap. 2. *Non Pater* (inquit) *carnem assumpsit, neque Spiritus sanctus, sed Filius tantum, ut qui erat in divinitate Dei Patris Filius, ipse fieret in homine hominis matris filius: ne filij nomen ad alterum transiret, qui non esset æternæ nativitate filius.* Bernardus quoque ferm. 2. de Annunt. quæstioni isti, quæ ratione Filius magis incarnatus sit, quàm Pater aut Spiritus Sanctus? ita respondet: *Videtur tamen nec Patris, nec Spiritus Incarnationem in pluralitate filiorum effugisse confusionem, dum alius Dei alius filius hominis diceretur. Videtur & illud maxime congruum, ut is specialiter filius fieret, qui filius erat, ne quid esset ambiguitatis in nomine.* Alia demum est ratio, quæ ad Patrem specialiter attinet, quia ei non convenit mitti ab aliquo, cum non sit ab alio. De quo in Tractatu de Trinitate, disputatione ultimâ. Qui plura cupit, legat Guilhelmu Parisiensem in fine libri *cur Deus homo*, ubi hanc quæstionem subtiliter & curiosè pertractat.

Dico secundò, magis conveniens fuit, naturam humanam assumi à Verbo, quàm angelicam. Est etiam D. Thomæ infra quæst. 4. art. 1. & in 3. dist. 20. quæst. 1. art. 1. quæstiunc. 1. ad 3. ubi ait: *Natura angelica non tota corruerat, & Angelus peccans, statim in malo confirmatus fuit, non autem homo, & ideo natura humana reparari debuit, non autem angelica.*

Deinde natura humana, cum imbecillior sit quàm angelica, magis debuit divinam provocare misericordiam, & Deus illius miserendo, benignitatem suam manifestare. Quam rationem egregiè expendit D. Gregorius lib. 4. Moral. cap. 9. his verbis: *Duas ad intelligendum creaturas Deus fecerat, angelicam videlicet & humanam: utramque verò superbia percussit, sed una regem carnis habuit, alia verò nihil infirmum de carne gustavit: misertus ergo creator, illam ad se debuit reducere, quam in perpeccatione culpa, ex infirmitate aliquid constabat habuisse: & eo amplius debuit apostatam Angelum repellere, quò cum à persistendi fortitudine corrui, nihil infirmum ex carne gesserit.*

E Item Angelus suâ sponte, & veluti sine occasione peccavit: homo verò fuit à muliere inductus, quæ prius à serpente inducta est. Quam etiam rationem habet ibidem Gregorius, relatus à D. Thoma 1. p. quæst. 64. art. 2. argumento 4. in cuius solutione advertit, rationem non esse adequatam, nec valere pro omnibus Angelis qui peccarunt; ad summum enim procedit de primo Angelo peccante, cum alij ipsius suasionis & exemplo, ad peccandum inducti fuerint.

Præterea, ruina Angelorum potuit reparari per homines, sublevando homines ad eorum sedes, quæ veluti vacuæ manserunt: hominum verò lapsus non poterat suppleri, substituendo aliam naturam, loco humanæ, cum aliæ naturæ puræ

purè corporeæ, & humanæ inferiores, beatitudinis capaces non sint.

Denique, Si Verbum Divinum assumpserat naturam angelicam, talis unio & communicatio ad creaturas purè corporeas non se extendisset, & totum universum per illam non fuisset nobilitatum, & veluti deificatum; unde ad complementum universi, ac perfectiorem divinæ bonitatis diffusionem & communicationem, magis conveniens fuit, naturam humanam à Verbo assumi, quàm angelicam.

ARTICVLVS III.

Utrum Incarnatio convenienti tempore facta fuerit?

33. **R**atio dubitandi est, quia lapsus Adæ in ipso ferè nascentis mundi exordio contigit: At Incarnatio Verbi, est unicum remedium humani generis post lapsum: Videtur ergo quod convenientius fuisset subventum humanæ miseriæ, si non ita dilata fuisset Incarnatio, nec tam ferò parata medicina.

34. Confirmatur: Opus Incarnationis ex immensitate divinæ misericordiæ & charitatis processit, juxta illud ad Ephes. 1. *Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam quâ dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, convitificavit nos in Christo.* Sed magis esset commendata charitas Dei, si Incarnatio esset facta à principio, statim post peccatum, cum charitas non tardet subvenire amico necessitate patienti, secundum illud Proverb. 3. *Ne dicas amico tuo, vade & revertere, cras dabo tibi, cum statim possis dare:* Ergo Incarnatio convenienti tempore facta non est. Nihilominus.

Dico primò, fuisse valde conveniens, quod Incarnatio non fieret ab initio mundi, & statim post lapsum Adæ. Ita D. Thomas hic quæst. 1. art. 5.

35. Probatur primò ratione quam ibidem insinuat. **D** Licet Incarnatio fuerit ordinata ad liberandum hominem à peccato, tamen valde conveniens fuit, ut non statim veniret medicus salutis ad illum sanandum: cum enim hominis peccatum processerit ex superbia, eo modo liberandus erat homo, ut humilitatem recognosceret suam infirmitatem, & indigentiam medici & liberatoris; atque ita clamaret ad ipsum, & gratiæ quæreretur auxilium; quod non tam commodè factum fuisset, si statim à principio post peccatum venisset Christus: dilatio enim tanti beneficii, humiliores reddidit homines, cum per tot annos & sæcula experti fuerint, se nec per opera legis naturæ, nec per sacrificia legis scriptæ, peccati jugum potuisse excutere; unde etiam factum est, ut dilato beneficio, & necessitate crescente, desideria Salvatoris crescerent: Ergo fuit valde conveniens, quod Incarnatio non fieret ab initio mundi, & statim post lapsum Adæ.

36. Deinde, ut ibidem discutit S. Doctor, fuit conveniens ad commendationem tam excellentis mysterij, ut plurima sæcula præcederent executionem ejus, ad hoc ut horum sæculorum decursu, Incarnatio expectaretur ab omnibus, postularetur à Patriarchis, prædiceretur à Prophetis, & præfiguraretur legis Mosæicæ umbris: ut

Tom. IV.

A enim ait de Filio Dei Augustinus Tractatu 31. in Joan. *Primo per multam seriem temporum & annorum prædicendus fuit, non enim aliquid parvum venturum fuit, Diu fuerat prædicendus, semper tenendus. Quantò major Judex veniebat, tantò præconum series longior præcedere debebat.* Hanc rationem eleganter expendit Tertullianus lib. 3. contra Marcionem cap. 2. ubi sic discutit: *Nihil putem à Deo subitum, quia nihil putem à Deo non dispositum: si autem dispositum, cur & non prædicatum, ut probari posset & dispositum ex prædicatione, & divinum ex dispositione. Et utique tantum opus quod humane saluti parabatur, in quantum credi habebat ut prodesset, intantum paraturam desiderabat, ut credi posset, substructam fundamentis dispositionis & prædicationis, quo ordine fides informata, merito & homini indiceretur à Deo, & Deo exhiberetur ab homine.*

Addit S. Thomas, quod si Christus Dominus in principio mundi venisset, fervor fidei temporis prolixitate tepuisset: hæc est enim hominum conditio, ut non diu in officio virtutis ferventer perseverent, ut patet in Ecclesiæ progressu, quæ ab illo charitatis fervore, quem habebat in exordio, statim declinare cepit: unde fieret ut pauciores Christi gratiæ & beneficiis fruerentur. Quam ratione insinuat Theodoretus lib. 6. de curationibus Græcorum, his verbis: *Si in principio Christus mortem subisset, quando peccatum non perinde effusum fuisset, nemo deinde credidisset.* Unde

Ad rationem dubitandi initio propositam respondetur, quod licet lapsus Adæ in ipso mundi nascentis exordio contigerit, & Incarnatio sit unicum remedium ad ejus reparationem à Deo institutum, propterea tamen non oportuit eam ab initio mundi fieri, quia etsi ejus executio sit dilata, ejus tamen utilitas & efficacia effectum habuit anticipatum, per fidem Christi venturi, quam habuerunt etiam priora mundi sæcula, & per quam homines in lege naturæ, & in lege scripta justificati sunt; quapropter Apocal. 13. Christus dicitur *Agnus occisus ab origine mundi.*

Ad confirmationem dicendum est, quod licet charitas non tardet amico subvenire, illi tamen succurrere debet, secundum negotiorum opportunitatem, & prout convenit ejus conditioni: *Non enim* (inquit Chrysostomus) *si aliquid utile est, idcirco statim dari debet, nam etiam solidus ci-*

Homil. 4. in Epist. ad Coloss.

E *bus utilis est, nec tamen datur à principio, & si medicus statim à principio agnitionis, medicinam daret infirmo, minis proficeret, & fortè magis laderet, quàm juvaret; non expediebat autem, ut statim à principio post peccatum, Incarnationis remedium humano generi exhiberetur, illud enim ex superbia contemneret, si prius suam infirmitatem non cognosceret: unde Sapienter expectavit animarum medicus, donec universa malitia agnitus panderetur, ut ait Gregorius Nyssenus, relatus à Theophylacto, super Epistolam ad Hebræos, exponente illa verba: Nunc autem semel in consummatione sæculorum ad reprobationem peccati per victimam sui ipsius manifestatus est. Idem docet D. Bernardus homil. 1. de Adventu: Tempus est (inquit, post expensas alias Incarnationis circumstantias) jam ipsum quoque considerare tempus quo Salvator advenit. Venit enim (quod & vos credimus non latere) non initio temporum, sed in fine. Nec incongruè factum est, sed verè sapienter dispositum Sapientia, ut cum magis esset necessarium,*

Ggg